

T.C.

D A N I Ş T A Y

ONİKİNCİ DAİRE

Esas No : 2025/412

Karar No : 2025/1901

TEMYİZ EDEN (DAVACI) :

VEKİLİ : Av.

[16069-60560-35438] UETS

KARŞI TARAF (DAVALI) : Hatay Valiliği

VEKİLİ : Av.

[35080-20802-06811] UETS

İSTEMİN KONUSU : Adana Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 24/10/2024 tarih ve E:2024/846, K:2024/785 sayılı kararının temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Hatay Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/B maddesi kapsamında idari destek görevlisi olarak görev yapan davacının, re'sen emekliye sevk edilmesine ilişkin Hatay Valiliğinin 23/10/2023 tarih ve 227385847 sayılı işleminin iptali ile yoksun kaldığı parasal haklarının yasal faiziyle birlikte ödenmesine, özlük ve sosyal haklarının iadesine karar verilmesi istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: Hatay 4. İdare Mahkemesinin 17/07/2024 tarih ve E:2023/2886,K:2024/2206 sayılı kararıyla; ilgili mevzuat hükümleri ve dava konusu uyuşmazlık birlikte değerlendirildiğinde, 7438 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na eklenen Geçici 95. madde ile tanınan erken emeklilik hakkının tercihe bağlı istisnai bir hak olarak sonradan yapılan düzenleme ile getirildiği, bu emeklilik hakkından yaş koşulu dışındaki diğer koşulların sağlanması halinde ancak talep edilmesi üzerine faydalanılabileceği, bu yönde bir talepte bulunmayanların ise yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazandıklarından söz edilemeyeceği, davacının 5510 sayılı Kanun'un Geçici 95. maddesi uyarınca emeklilik hakkından yararlanmak istediğine yönelik talebi olmadan tesis edilen işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline, yoksun kaldığı parasal haklarının her birinin tahakkuk tarihinden itibaren ödeme tarihine kadar hesaplanacak yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesine, özlük ve sosyal haklarının iadesine karar verilmiştir.

T.C.

DANIŞTAY

ONİKİNCİ DAİRE

Esas No : 2025/412

Karar No : 2025/1901

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: Adana Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesince; sözleşmeli personel olarak görev yapan davacının emekli aylığı almaya hak kazandığı, 31/12/2014 tarih ve 29222 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2014/7140 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda, bu esaslar kapsamında istihdam edilecek geçici personelin emekli aylığına hak kazandığı tarih itibarıyla istihdam sürelerinin sona ereceğinin öngörölmüş olması karşısında, bu tarihten sonra davacının sözleşmesinin sona ereceği hususunda emredici hüküm bulunduğundan davalı idare tarafından, bağlı yetki kapsamında davacının çalıştığı süre göz önünde bulundurularak emekliye sevk edilmesi yönünde tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davalı idarenin istinaf başvurusunun kabulüne, İdare Mahkemesi kararının kaldırılmasına, davanın reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI: 7438 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na eklenen Geçici 95. madde kapsamında yaşlılık veya emekli aylığına hak kazanılmasının ilk ve temel şartının, Kanun'un yürürlük tarihinden itibaren aylık bağlanması için talepte bulunmak olduğu, kendisinin ise Kanun'un yürürlüğünden sonra herhangi bir talebinin bulunmadığı, sözleşmeli personel olarak atandığı tarihte var olan düzenlemelere tabi tutulmasının gerektiği, aksi durumun hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırı olacağı, dava konusu işlem belirsiz ve öngörülemez nitelikte olup, Kanun'un yürürlüğünden uzunca bir süre sonra emekliye sevk edildiği, çalışmaya devam edeceğine ilişkin haklı beklentisinin ihlal edildiği, çalışma hakkının engellendiği, farklı kurumlarda bulunan sözleşmeli personel yönünden farklı işlem tesisinin ayrımcılık yasağına ve eşitlik ilkesine aykırı olduğu belirtilerek, temyize konu kararın bozulması gerektiği ileri sürölmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI: İdarenin bir hukuki durum ya da maddi olay karşısında hukuk kurallarıyla önceden belirlenmiş şekilde hareket etme zorunluluğunun bulunmasının bağlı yetkiyi ifade ettiği, dolayısıyla idarenin karar alıp almama konusunda ya da alacağı kararlar arasında seçim hakkı bulunmadığı, kanunun öngördüğü sonuca göre işlem tesis etme yükümlölüğünün bulunduğu, bu durumda, ilgili mevzuat gereğince bağlı yetki kapsamında davacının çalıştığı süre göz önüne alınarak, emekliye sevk edilmesi yönünde tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı belirtilerek, temyiz isteminin

T.C.

DANIŞTAY

ONİKİNCİ DAİRE

Esas No : 2025/412

Karar No : 2025/1901

reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ :

DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onikinci Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, işin gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY :

Hatay Valiliği İl Sağlık Müdürlüğünde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/B maddesi (4/C'den geçen) kapsamında idari destek görevlisi olarak görev yapan davacının, re'sen emekliye sevk edilmesine ilişkin Hatay Valiliğinin 23/10/2023 tarih ve 227385847 sayılı işleminin iptali ile yoksun kaldığı parasal haklarının yasal faiziyle birlikte ödenmesine, özlük ve sosyal haklarının iadesine karar verilmesi istemiyle temyizden incelenen dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

Anayasanın "Çalışma hakkı ve ödevi" başlıklı 49. maddesinde; "Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır." hükmüne yer verilmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4. maddesinin birinci fıkrasının "Geçici Personel" başlıklı (mülga) bendinde; "Geçici personel, bir yıldan az süreli veya mevsimlik hizmet olduğuna Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığı'nın görüşlerine dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca karar verilen görevlerde ve belirtilen ücret ve adet sınırları içinde, sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan kimselerdir.

Özellikle çalışma uygulamaları sebebiyle iş akitleri kamu veya özel sektör işverenince feshedilen ve 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanun kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakil hakkı bulunmayan personel de bu fıkra kapsamında yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanıncaya kadar istihdam edilebilir." düzenlemesine yer verilmiştir.

01/02/2018 tarihinde kabul edilen Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair 7079 sayılı Kanun'un 17. maddesiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun'un 4.maddesinin birinci fıkrasının (C) bendi yürürlükten kaldırılmış, (mülga) (C) bendinde yer verilen hükümlere aynı maddenin (B) bendinde de yer verilmiş olup, anılan hükümler; son haliyle "Bir yıldan az süreli veya mevsimlik hizmet olduğuna Cumhurbaşkanınca karar verilen görevlerde (...) sözleşme ile çalıştırılanlar da bu fıkra kapsamında istihdam edilebilir.

Özelleştirme uygulamaları sebebiyle iş akitleri kamu veya özel sektör işverenince feshedilen ve 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakil hakkı bulunmayan personel de bu fıkra kapsamında yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanıncaya kadar istihdam edilebilir. Bu kapsamda istihdam edileceklerin sayısı, öğrenim durumlarına göre çalışma şartları ve bunlara ödenecek ücretler ile diğer hususlar Cumhurbaşkanınca belirlenir." şeklinde düzenlenmiştir.

Söz konusu değişikliğin yapıldığı 7079 sayılı Kanun'un 18. maddesi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa eklenen Geçici 43. maddede de; "Kamu kurum ve kuruluşlarında 4/12/2017 tarihi itibarıyla, adam/ay esasına göre kısmi süreli çalıştırılmakta olanlar ile saat ücreti karşılığı çalışmakta olanlar hariç olmak üzere bu Kanunun 4 üncü maddesinin (mülga) (C) bendinin kapsamında tahsis edilmiş geçici personel pozisyonlarında çalışmakta olanlar, pozisyonlarının tahsis edildiği teşkilat ve birimde, halen yürütmekte oldukları hizmetleri aynı şekilde yerine getirmeye devam etmek üzere, bu Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrası kapsamında ihdas edilecek sözleşmeli personel pozisyonlarına bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren doksan gün içinde kurumlarınca geçirilirler. (...) 4 üncü maddenin (mülga) (C) bendinin ikinci paragrafı kapsamında yer alanlardan sözleşmeli personel pozisyonlarına atanmaların istihdam süreleri hiç bir şekilde sosyal güvenlik kurumlarından yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazandıkları tarihi geçemez." kurallarına yer verilmiştir.

30/03/2018 tarih ve 30376 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 26/03/2018 tarih ve 2018/11587 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 2. maddesiyle Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslara eklenen Ek 9. maddesinde; "24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde özelleştirme

programına alınan kuruluşların (iştirakler hariç) kısmen veya tamamen satışı nedeniyle kamu tüzel kişiliğinin sona ermesi, devredilmesi, küçültülmesi, faaliyetlerinin durdurulması, kapatılması, tasfiye edilmesi halinde veya diğer sebeplerle bu kuruluşlarda programa alınma tarihi itibarıyla İş Kanunu hükümlerine tabi daimi işçi statüsünde istihdam edilen ve 4046 sayılı Kanunun değişik 22 nci maddesine göre nakil hakkı bulunmayan personelden iş sözleşmesi özelleştirme tarihinden önce kamu tarafından veya özelleştirme tarihinden sonra özel sektör tarafından kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde sona erdirilenler 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi kapsamında istihdam edilir. (...) Söz konusu personelden; yükseköğrenim mezunu olanların "idari büro görevlisi" unvanlı pozisyonlara, diğerlerinin ise "idari destek görevlisi" unvanlı pozisyonlara atama teklifleri yapılır (...) Bu madde kapsamında istihdam edilecek personelin sözleşmeleri, 5510 sayılı Kanun hükümleri uyarınca yaşlılık veya malullük aylığına hak kazandıkları tarihte sona erer. Söz konusu tarih kurumlarınca Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından talep edilir." hükmüne; Geçici 11. maddesinin 3. fıkrasında ise; "657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (mülga) (C) bendinin ikinci paragrafı kapsamında yer alanlardan bu madde uyarınca sözleşmeli personel pozisyonlarına atananların sözleşmeleri, 5510 sayılı Kanun hükümleri uyarınca yaşlılık veya malullük aylığına hak kazandıkları tarihte sona erer. Söz konusu tarih kurumlarınca Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından talep edilir." hükmüne yer verilmiştir.

26/01/2023 tarih ve 32085 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Devlet Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar İle 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair 7433 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na eklenen Geçici 48. madde ile kamu kurum ve kuruluşlarının merkez ve taşra teşkilatı ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda sözleşmeli personel pozisyonlarında çalışmakta olanlardan, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte sözleşmesi devam eden ve 48 inci maddede belirtilen genel şartları taşıyanlardan, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde yazılı olarak başvuranlara memur kadrolarına atanma hakkı tanınmıştır.

03/03/2023 tarih ve 32121 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair 7438 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile 5510 sayılı

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na eklenen Geçici 95. maddede, "Bu maddenin yürürlük tarihinden sonra *aylık bağlanması için talepte bulunanlardan* 506 sayılı Kanunun geçici 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi, 1479 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası, 2925 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi ve 5434 sayılı Kanunun geçici 205 inci maddesi hükümlerine göre yaşlılık veya emekli aylığı bağlanacak olanlar, söz konusu hükümlerde yaş dışındaki diğer şartları taşımaları halinde yaşlılık veya emekli aylığından yararlanırlar. Bu fıkra esas alınarak geriye dönük herhangi bir ödeme yapılmaz ve geriye dönük hak talep edilemez." düzenlemesine yer verilmiş olup, bu kapsamda bulunan ilgililerin diğer şartları taşımaları durumunda yaş koşulu aranmadan talepleri halinde emekli olabilmelerine olanak tanınmıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Yukarıda açık metinlerine yer verilen mevzuat hükümleri gereğince, özelleştirme uygulamaları kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarında 657 sayılı Kanunun (mülga) 4. maddesinin birinci fıkrasının (C) bendi kapsamında geçici personel olarak istihdam edilenlerin, 01/02/2018 tarihinde kabul edilen 7079 sayılı Kanun'un 18. maddesi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na eklenen Geçici 43. madde uyarınca, anılan Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi kapsamında ihdas edilecek sözleşmeli personel pozisyonlarına geçirildikleri, bu kapsamda (özelleştirme uygulamaları nedeniyle) sözleşmeli personel pozisyonuna geçirilenlerin, ancak sosyal güvenlik kurumlarından yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazandıkları tarihe kadar istihdam edilebilecekleri; bir başka ifadeyle, emekliliğe hak kazandıkları tarihte istihdamlarına son verileceği anlaşılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin bir çok kararında belirtildiği üzere hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

Kişilerin hukuka güveni, hukuk devleti yönünden önemli olup kişilerin bu güveninin yine hukuk tarafından korunması asıldır ve bu koruma, hukukî güvenlik ilkesi olarak adlandırılmaktadır. Hukuk güvenliği ilkesi hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Kanunlara güvenerek hayatını yönlendiren, hukuki iş ve işlemlere girişen bireyin, bu kanunların uygulanmasına devam edileceği yolunda oluşan beklentisinin mümkün olduğunca korunması, hukuki güvenlik ilkesinin gereği olup; bu husus, Anayasa Mahkemesi kararları ve istikrar kazanmış Danıştay kararlarında da vurgulanmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının, 24/11/2010 tarihinden itibaren Hatay İl Sağlık Müdürlüğünde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/C maddesi kapsamında geçici personel olarak görev yapmakta iken 02/04/2018 tarihi itibarıyla 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi kapsamında sözleşmeli personel statüsüne geçişinin gerçekleştirildiği; idari destek görevlisi unvanı ile görev yapmakta iken emekliliğe hak kazandığı gerekçesiyle 23/10/2023 tarihli işlemle re'sen emekliye sevk edildiği; bu işlemin iptali ile yoksun kalınan parasal haklarının yasal faiziyle birlikte ödenmesine, özlük ve sosyal haklarının iadesine karar verilmesi istemiyle temyizen incelenen davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Her ne kadar, davalı idarece; " 657 sayılı Kanun'un geçici 43. maddesinin 6. fıkrasında, 4/C geçici personel statüsünden 4/B sözleşmeli personel pozisyonlarına geçirilen personelin yaşlılık aylığı almaya hak kazandığı tarihte sözleşmelerinin sona ereceğinin düzenlendiği ve mezkûr düzenlemenin bağlayıcı olduğu, davacının 5510 sayılı Kanun'un 95. maddesi uyarınca yaşlılık aylığı almaya hak kazanıp kazanmadığına ilişkin Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'nden bilgi istenildiği, cevabi yazıda davacının yaşlılık aylığı bağlanmaya hak kazandığının bildirildiği, dolayısıyla davacının sözleşmeli personel olarak istihdamına devam edilmesinin mümkün olmadığı" ileri sürülmekte ve davacının, 5510 sayılı Kanun uyarınca yaşlılık aylığı almaya hak kazandığı anlaşılmakta ise de; 5510 sayılı Kanuna eklenen Geçici 95. maddede yaş koşulu dışındaki diğer şartların sağlanması ve talep edilmesi halinde erken emeklilik imkanı getirildiği; bu kapsamda talepte bulunmayanların, diğer emeklilik şartlarını sağlamalarının doğrudan emekli edilmeleri sonucunu doğurmadığı, bu haktan yararlanıp yararlanmamak hususunda ilgililerin tercih haklarının bulunduğu, görevine devam etmek isteyenler yönünden re'sen emeklilik işlemleri yapılmasının söz konusu olmadığı açık olup, davalı idarenin aksi yöndeki iddiasının haklı ve hukuki dayanağı bulunmamaktadır.

Dava konusu uyuşmazlık, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar kapsamında değerlendirildiğinde; 7438 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesi ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na eklenen Geçici 95. madde ile tanınan erken emeklilik hakkının, isteğe **bağlı istisnai bir hak** olarak

T.C.

DANIŞTAY

ONİKİNCİ DAİRE

Esas No : 2025/412

Karar No : 2025/1901

sonradan düzenlendiği; **erken emeklilik hakkında**, yaş koşulu dışındaki diğer koşullar sağlanmış olsa bile, ancak **talep edilmesi halinde** faydalanılabileceği açık olup, bu yönde talepte bulunmayanlar hakkında anılan kanuni düzenlemenin, ilgililerin aleyhine olacak biçimde ve re'sen emekliye ayırma şeklinde yorumlanması ve uygulanması hukuken mümkün değildir.

Bu durumda; dava konusu işlemin iptali, yoksun kaldığı parasal haklarının her birinin tahakkuk tarihinden itibaren ödeme tarihine kadar hesaplanacak yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesi, özlük ve sosyal haklarının iadesi yolundaki İdare Mahkemesi kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun kabulüne, İdare Mahkemesi kararının kaldırılmasına, davanın reddine ilişkin temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 sayılı Kanun'un 49. maddesine uygun bulunan davacının temyiz isteminin kabulüne,

2. Dava konusu işlemin iptaline, yoksun kaldığı parasal haklarının her birinin tahakkuk tarihinden itibaren ödeme tarihine kadar hesaplanacak yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesine, özlük ve sosyal haklarının iadesine ilişkin İdare Mahkemesi kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun yukarıda özetlenen gerekçeyle kabulü, İdare Mahkemesi kararının kaldırılması, davanın reddi yolundaki temyize konu Adana Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 24/10/2024 tarih ve E:2024/846, K:2024/785 sayılı kararının

BOZULMASINA,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Adana Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesine gönderilmesine, **kesin olarak**, 14/04/2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye